

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU

Uuden edellä

Opas Intiaan vaihtoon lähteville hoitotyön opiskelijoille

Kokkonen, Laura

2014 Porvoo

Laurea-ammattikorkeakoulu
Porvoo

Opas Intiaan vaihtoon lähteville hoitotyön opiskelijoille

Kokkonen Laura
Terveystieteiden
Opinnäytetyö
Toukokuu, 2014

Laura Kokkonen

Opas Intiaan vaihtoon lähteville hoitotyön opiskelijoille

Vuosi 2014 Sivumäärä 24

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tuottaa sähköinen opas Intiaan vaihtoon lähteville hoitotyön opiskelijoille. Oppaan tavoitteena oli helpottaa vaihtoon lähteviä opiskelijoita vaihtoprosessissaan sekä kannustaa ja innostaa vaihtoa harkitsevia opiskelijoita suorittamaan kansainvälisen vaihdon Intiassa. Oppaan ulkoasusta tavoiteltiin persoonallisen näköistä ja sisällöstä kiinnostavaa ja helppolukuista.

Omaehtoisten kokemusten avulla oppaaseen osattiin poimia oleellinen ja tarpeellinen tieto vaihtoa ajatellen. Oppaassa on sekä teoretietoa että oppaan kirjoittajan omia kokemuksia vaihdosta Intiassa. Lisäksi oppaassa on paljon kuvia, jotka on otettu vaihdon aikana.

Tämä opinnäytetyö koostuu kirjallisesta osuudesta ja oppaasta. Kirjallinen tuotos tukee oppaan sisältöä. Oppaan arviointiin tuotettiin kysely vaihdon suorittaneille opiskelijoille. Kyselyn palaute oli kannustavaa ja sisälsi muutamia rakentavia ehdotuksia, tulosten perusteella oppaaseen tehtiin tarvittavat korjaukset. Opas julkaistiin sähköisesti Laurea-ammattikorkeakoulun intranetissä.

Laura Kokkonen

Guide for exchange nursing students going to India

Year	2014	Pages	24
------	------	-------	----

The purpose of this thesis was to produce a guide for nursing students going to India for elective training. The purpose of the guide was to ease students into their exchange process and to encourage and inspire the students who are still considering international exchange to India. The layout of the guide was intended to be personal and the content interesting and easy to read.

Essential and necessary information concerning the exchange process was based on written, personal experiences. In the guide, there is both theoretical information and information based on the writer's own experiences. In addition to the guide, there are a lot of pictures which were taken during the elective training.

This thesis contains a report and a guide. The report supports the content of the guide. An enquiry for evaluation was produced for students who have completed the elective training. The feedback for the enquiry was supportive and contained some development suggestions. Necessary changes were made based on the feedback. Guide was released in Laurea's own intranet.

Keywords: India, student exchange, nursing, multicultural, guide

Sisällys

1	Opinnäytetyön tausta ja tavoitteet.....	6
2	Kulttuurien välinen viestintä.....	6
2.1	Kulttuuri ja kulttuurinen identiteetti.....	7
2.2	Kulttuurien välinen kommunikaatio.....	8
3	Transkulttuurinen hoitotyö.....	9
3.1	Kulttuurinen herkkyys	10
3.2	Leiningerin auringonnousumalli.....	11
3.2.1	Uskonto hoitotyössä.....	12
3.2.2	Ympäristö ja terveys.....	13
3.2.3	Yhteisöllinen perhe	14
4	Opas opiskelijavaihtoon Intiassa	15
4.1	Oppaan suunnittelu	15
4.1.1	Oppaan sisällön ja ulkoasun suunnittelu	15
4.1.2	Oppaan julkaisuformaatin ja arvioinnin suunnittelu	16
4.2	Oppaan toteutus.....	17
4.2.1	Oppaan sisältö ja ulkoasu	17
4.2.2	Oppaan julkaisuformaatti ja arviointikysely.....	18
5	Arviointi.....	19
5.1	Oppaan arviointi	19
5.2	Prosessin arviointi	20
5.3	Oman ammatillisen kasvun arviointi	21
	Lähteet	22
	Liitteet.....	24

1 Opinnäytetyön tausta ja tavoitteet

Ajatus opinnäytetyön aiheesta syntyi syksyllä 2012, kun olin suorittamassa opiskelijavaihtoa Intiassa. Tutkin Internetistä onko samantapaisia tuotoksia tehty aikaisemmin ja huomasi, ettei Intian vaihdosta hoitotyön näkökulmasta ole aikaisemmin tehty opasta opinnäytetyönä. Koin oppaan tekemisen hyödylliseksi, sillä itselleni koko vaihtoprosessi oli täysin vieras ennen lähtöä. Aineistoa suunniteltaessa on erittäin tärkeää määritellä itselleen, millaiselle aineistolle on tarvetta. Tarpeen määrittelyn lisäksi yhtä tärkeää on määritellä tuotokselleen kohderyhmä (Parkkunen, Vertio & Koskinen-Ollonqvist 2001, 7.) Kohderyhmä oli helppo määritellä, sillä halusin tuottaa oppaani muiden opiskelijoiden avuksi ja tueksi.

Internetistä löytyy paljon tietoa Intiasta muun muassa matkatoimistojen sivuilta sekä blogeista, joista saa sekä fakta- että kokemusperäistä tietoa. Oppaassani yhdistyy faktatieto ja omat kokemukseni. Kerron yleisellä tasolla muun muassa historiasta, uskonnosta ja perheen merkityksestä. Yksityiskohtaisemmin esittelen sairaalaa, hoitotyötä ja harjoittelua, joissa oman kulttuurisen näkökulmani kautta kerron havainnoistani ja kokemuksistani vaihto-opiskelijana.

Opinnäytetyöni tarkoituksena oli tehdä opas hoitotyön opiskelijoille, jotka ovat lähdössä opiskelijavaihtoon Intiaan. Tavoitteenani on näin helpottaa tulevien opiskelijoiden ulkomaanvaihtoprosessia ja ulkomailla opiskelua. Yhtenä tarkoituksena oppaallani on myös innostaa vaihtoa harkitsevia opiskelijoita valitsemaan eksoottisen Intian kohdemaakseen. Tavoitteenani on tuottaa sekä ulkoasultaan että sisällöltään mielenkiintoinen opas, joka palvelisi mahdollisimman hyvin kohderyhmäänsä. Laurean intranet voisi olla paikka, josta opiskelijat löytäisivät oppaan. Oppaasta voi hyötyä myös muun alan vaihtoon lähtevät opiskelijat. Opinnäytetyöprosessin kautta myös oma osaamiseni Intiasta ja monikulttuurisen hoitotyön merkityksestä syvenee. Tavoitteenani oli kehittää kirjoitustaitojen lisäksi myös ammatillista osaamistani kulttuurisen hoitotyön näkökulmasta.

2 Kulttuurien välinen viestintä

Ihmiset elävät jatkuvassa vuorovaikutuksessa ympäröivän maailman kanssa. Kulttuuri on sisällytetty mieleemme ja tarkastelemme maailmaa aina oman kulttuuriperimämme pohjalta. Opittu kulttuuri vaikuttaa jatkuvasti muistiin, havaitsemiseen, kieleen sekä ongelmanratkaisuun. Tänä päivänä informaatiota ympäröivästä maailmasta saa jatkuvasti ja runsaasti. Kaikkea tulevaa tietoa ei voi samalla tasolla rekisteröidä mieleemme, vaan tietoa täytyy suodattaa. Ihmisen oma kulttuuriperimä vaikuttaa osaltaan siihen, mitä informaatiota kukin pitää tärkeänä ja mitä vähemmän tärkeänä (Kuhanen, Oittinen, Kanerva, Seuri, Schubert 2012, 122.)

Vuorovaikutustaidot opitaan jo lapsuudessa, mutta taidossa kehitytään koko elämän ajan. Vuorovaikutustilanteissa, joissa eri sukupuolta olevat, eri-ikäiset tai eri kulttuureista lähtöisin olevat kohtaavat, on kyseessä kieleen liittyvien sanattomien ja sanallisten viestien kohtaaminen. Kieli ja sen osa-alueet liittyvätkin vahvasti ihmisten väliseen kohtaamiseen (Henttonen, Ojala, Rautava-Nurmi, Vuorinen & Westergård 2012, 28.) Kieli on kulttuurisidonnainen ajattelun ja vuorovaikutuksen väline, joka on sanallista tai sanatonta. Se mahdollistaa meidät abstraktille ajattelulle ja näin ollen kieli on perusta inhimilliselle kulttuurillemme. Kieli on osa identiteettiämme, ilmaisemme sillä muun muassa tunteitamme, ajatuksiamme sekä kokemuk-siamme. Kieli on voimakkaasti sidoksissa kulttuuriin, jonka ympärillä elämme (Virtanen 2009, 8.)

Tunteet liittyvät myös vahvasti ihmisten väliseen viestintään. Viesti menee yleensä huonosti perille, jos osapuolet eivät ymmärrä toistensa tunteita. Vuorovaikutussuhteessa tärkeitä on keskinäinen kunnioitus ja molempien itsemääräämisoikeuden säilyminen. Tunteiden kuulostetulla tarkoitetaan sitä, että toista osapuolta pyritään vilpittömästi ymmärtämään (Henttonen ym. 2012, 28.)

Erilaisia näkemyksiä ja käytöstapoja, joihin kulttuuri vaikuttaa, on vaikea muuttaa. Tämän vuoksi usein on helpompi kohdata vieras ihminen, joka omaa samanlaisen taustan kuin itsellä on. Erilaisuus ja normaalius ovat yksilön ja osaltaan yhteiskunnan määrittämiä asioita, joten voi olla riski puhua esimerkiksi normaalista käytöksestä, sillä se johtaa tiettyyn olettamukseen ja yleistämiseen ihmisen käytöksestä. Stereotypiat ovat olettamuksia ja yleistyksiä, joissa informaatio esimerkiksi vieraista kulttuureista on pakattu yksinkertaisempaan muotoon. Stereotypiat voivat toimia kulttuurien välisessä viestinnässä esteenä, varsinkin jos niille annetaan liioiteltu arvo (Kuhanen ym. 2012, 123.)

2.1 Kulttuuri ja kulttuurinen identiteetti

Kapeakatseisesti kulttuuria sanana voisi pitää vain taiteen, tieteen ja ammattien harjoittamista yhteiskunnassa. Kulttuuri on käsitteenä kuitenkin laaja, sillä tarkoitetaan kaikkea sitä tietoa ja taitoa, joka siirtyy sukupolvelta toiselle muutoin kuin perimän välityksellä. Sosiologiasta näkökulmasta oman kulttuurimme pohjalta rakennamme identiteettiämme, muodostamme omat arvomme sekä luokittelemme ympäristöämme. Kulttuuri rakentuu jokapäiväisistä toiminnoista sekä tapahtumista ja niiden toistoista. Yhdessä elävät ihmiset muodostavat tietyn rutiinin ja rytmin sekä tavan olla toisten ihmisten kanssa vuorovaikutuksessa (Abdelhamid, Juntunen & Koskinen 2009, 266; Kuhanen, Oittinen, Kanerva, Seuri & Schubert 2012, 121.)

Keskeinen perusta kulttuurisen identiteetin muodostumiselle on kansallinen kulttuuri, johon yksilö syntyy. Kulttuurinen identiteetti muodostuu kulttuurisen yhteiskunnan historiasta, yhteisöllisestä minuudesta ja yhteenkuuluvuuden tunteesta. Kulttuurinen identiteetti erottaa ”muut meistä” ja se rakentuu eron tekemisen ja samuuden kokemisen pohjalle (Abdelhamid ym. 2009, 266.)

2.2 Kulttuurien välinen kommunikaatio

Kommunikaation tehtävänä on muodostaa suhde ja ylläpitää vuorovaikutusta kahden eri ihmisen välillä, ensisijaisesti kommunikoinnissa välitetään tietoa ja toimitaan ihmissuhteen rakentajana. Kommunikointi voi olla sanallista tai sanatonta. Sanallisen kommunikaation ongelmana on se, että ihmiset voivat ymmärtää eri sanat eri tavoin tai välillä yhteistä kieltä ei löydy lainkaan. Suurin osa kommunikaatiosta on kuitenkin sanatonta ja keskustelun osapuolten on tärkeää huomioida myös se, mitä ei sanota. Ilmeet, eleet ja vartalon liikkeet ovat kaikki kommunikointia, jotka on tärkeä tiedostaa osana vuorovaikutusta. Sanoilla voidaan helposti vääristellä asioita, mutta kehonkieli ei valehtele (Mäkelä, Ruokonen & Tuomikoski 2001, 12-14.)

Kulttuureissa on usein omanlaisensa kommunikaatiotavat ja -tyylit. Jotkut ovat tottuneet ilmaisemaan itseään käsillään tai ilmeillään tai käyttämään ääntään suurella voimakkuudella. Joissakin kulttuureissa taas ollaan hyvin hillittyjä ja asiallisia, kun kohdataan vieras ihminen. Jotta hoitotyössä potilaskeskeisyys ja hyvä hoito toteutuisivat myös eri kulttuurista tulleelle, tulisi hoitajan määritellä itselleen, mitkä kulttuuriset seikat ovat merkityksellisiä juuri tämän potilaan kohdalla. Kommunikoinnissa tulisi ottaa huomioon potilaan kulttuurinen tausta ja olla tuomitsematta itselleen vieraita eleitä ja toimintoja. Hoitotyössä hoitajan olisi hyvä huomioida se, millä tavalla hän itse käyttäytyy ja kommunikoi toisen kulttuurin edustajan kanssa. Eri kulttuureissa on omat ominaispiirteensä, jotka potilaslähtöisessä hoidossa olisi tärkeää huomioida (McCabe & Timmins 2006, 109-111.)

Toisilleen vieraiden kulttuurien edustajien väliseen kohtaamiseen liittyy yleensä kahden eri maailman kohtaaminen. Kohtaamisen onnistuminen vaatii molemminpuolista ja tarkoituksenmukaista viestien sisällön ymmärtämistä ja kunnioitusta toista kohtaan. Tuntemus ymmärtämättömyydestä ja erilaisuudesta voi syntyä pikkuhiljaa, tästä syystä olisi hyvä itse pohtia millä tavoin kulttuuriset eroavaisuudet ja niihin suhtautuminen voivat estää toisen ymmärtämistä (Kuhanen, ym. 2012, 139.) Epäsymmetrinen vuorovaikutus syntyy siinä, kun keskustelussa on vahvempi ja heikompi osapuoli. Vahvempaa osapuolta vuorovaikutussuhteessa voi edustaa esimerkiksi keskustelussa äidinkieltään käyttävä ja heikompa edustaa itselleen vierasta kieltä käyttävä. Jotta vuorovaikutus sujuisi mahdollisimman hyvin, tulisi vahvemman osapuolen tarjota keskusteluun apuvälineitä, jolloin yhteisymmärryksen syntymiselle annetaan mahdolli-

suus. Yhteisymmärrystä edesautetaan tiedostamalla omaa toimintaansa keskustelussa ja tuomalla ymmärtämisiongelmat avoimesti esiin (Leskelä 2006,55-56.)

Yhteisen kielen puuttuessa apuvälineenä on hyödyllistä käyttää tulkkia. Tulkin avulla voi saada myös hyödyllistä tietoa siitä, mitkä seikat vuorovaikutussuhdetta mahdollisesti häiritsevät. Muitakin keinoja kommunikoinnin helpottamiseksi on mahdollista toteuttaa, jos tulkkia ei voi saada. Esimerkiksi piirtämällä ja elehdinnällä voi saavuttaa jo yllättävän paljon (Henttonen 2012, 30-31.)

3 Transkulttuurinen hoitotyö

Kulttuurin ymmärtämisen kautta pystytään kaikista parhaiten ja kokonaisvaltaisimmin ymmärtämään ihmisiä ja toimimaan vuorovaikutuksellisesti heidän kanssaan. Transkulttuurinen hoitotyö keskittyy eri kulttuurien vertailevaan tutkimiseen erityisesti hoitotyön näkökulmasta. Kulttuurin ymmärtämisen lisäksi tavoitteena on tehdä kulttuurista ammatillisen hoidon suunnittelun, käytäntöjen ja toteutuksen perusta. Transkulttuurinen hoitotyö painottaa kulttuuristen arvojen, uskomusten ja käyttäytymismallien arvostamista ja on tärkeää kiinnittää huomiota ihmisten väliseen vuorovaikutukseen ja kulttuurin huomioimiseen vuorovaikutuksessa (Alexander ym. 1994, 414)

Transkulttuurisen hoitotyön teoria on saanut osakseen myös kritiikkiä, Juntunen (2011) on koonnut artikkeliinsa hoitotieteen kirjallisuudesta nousutta kritiikkiä transkulttuurista hoitotyötä kohtaan. Artikkelissa nousi esille, että transkulttuurinen hoitotyön teoria on vanhanaikainen, eikä se esimerkiksi huomioi tasa-arvoa ja vallankäyttöä. Lisäksi artikkelissa kerrottiin, että transkulttuurinen hoitotyön malli on liian yleistävä eikä se huomioi tarpeeksi yksilöllisiä vaihteluita. Juntusen mielestä transkulttuurisen hoitotyön teoria vaatii päivitystä, jotta sitä voisi soveltaa nykypäivän hoitotyöhön. Artikkelin lopussa Juntunen kuitenkin mainitsee, että transkulttuurinen hoitotyön malli on ollut merkittävä kulttuurisen hoitotyön teoria ja se on antanut eri puolilla maailmaa vaikutteita kulttuurisen hoitotyön kehittymiselle.

Vaikka edellä mainittu kirjoittaja kritisoi transkulttuurisen hoitotyön teorian vanhanaikaisuutta, kirjoitetaan kyseisestä teoriasta uusia teoksia ja transkulttuurista hoitotyön mallia kehitetään jatkuvasti nykypäivän hoitotyöhön sopivaksi. Andrews ja Boyle (2012, 4-5) korostavat teoksessaan ”Transcultural concepts in nursing care” transkulttuurisen hoitotyön mallin vertailevaa otetta eri kulttuurien ja alakulttuurien kesken, malli jakautuu antropologiaan eli ihmistieteeseen sekä käytännön hoitotyöhön. Päämääränä olisi kehittää tieteellinen ja humanistinen asiantuntemus, jotta hoitotyössä voisi tarjota tehokasta ja kulttuurinmukaista hoitoa eri kulttuurien edustajille. Potilaat odottavat itsekkin tulevaisuutta ymmärrettäväksi ja hyväksytyiksi oman kulttuurinsa edustajana. Transkulttuurinen hoitotyön näkökulma mahdollistaa hoitajien

ja potilaiden välisen tehokkaamman kommunikoinnin, esimerkiksi kivun tunnistaminen ja tunnistaminen voi näin ollen olla helpompaa.

3.1 Kulttuurinen herkkyys

Kulttuurisen herkkyyden omaava ihminen on vastaanottava, rohkea sekä tarkkaavainen. Monikulttuurisessa hoitotyössä hoitajan olisi tärkeä olla motivoitunut kehittymään ammattilaisena ja kasvamaan ihmisenä. Omaa kulttuurista kehittyminenvalmiutta ja omia asenteita kulttuurin näkökulmasta olisi hyvä tarkastella. Oman kulttuurisen kehittämisen työkaluna voi toimia esimerkiksi Bennettin kulttuurisen herkkyyden kehittymisen malli. Kyseisessä mallissa kulttuurinen herkkyys etenee askeleittain portaiden tavoin inhimillisenä prosessina. Portaiden alaosassa on yksiarvoisuuden ajatusmaailma, jossa ihminen ajattelee oman maailmankuvansa olevan ainut oikea vaihtoehto. Ihmisen kehittyessä kulttuurisesti herkemäksi, alkaa portaiden yläpäässä hahmottua moniarvoisuuden ajatusmaailma. Tuolloin ihminen ymmärtää ja hyväksyy, että kulttuureja ei voi jakaa hyviin tai huonoihin, vaan kulttuurit ovat ainoastaan erilaisia (Abdelhamid ym. 2009, 47-48.)

Hoitotyössä työntekijä ei pyri vähentämään potilaan erilaisuutta, vaan pyrkii myötämielisyyteen ja hyväksymiseen, tätä kutsutaan kulttuuriseksi empatiaksi. Kysymällä suoraan ja avoimesti potilaan kulttuurista ja sen tavoista sekä ajatusmaailmasta, saa parhaimman ja kattavimman kuvan potilaan taustasta. Hoitajan tulee olla tietoinen omasta kulttuurisesta arvo- ja maailmastaan ja kulttuurisesta identiteetistään, jotta voi tiedostaa erot oman ja toisen kulttuurin välillä. Avoimuudella ja kiinnostuksella pyritään välttämään vääriä tulkintoja hoitajan ja potilaan välisessä vuorovaikutussuhteessa (Kuhanen, ym. 2012, 141-142.)

Mulder (2013, 11-15, 57-62) selvitti pro gradu -tutkielmassaan, millainen on hoitotyöntekijän kulttuurinen kompetenssi ja mitkä tekijät ovat yhteydessä siihen. Tutkimustulosten perusteella Mulder selvitti, että hoitajan kulttuurinen kompetenssi nähdään hoitajan ammatillisesta työotteesta ja osaamisesta tämän kohdatessa eri kulttuureja edustavia potilaita. Kulttuurinen kompetenssi ja herkkyys ovat sitä tietoa ja taitoa, joita hoitaja tarvitsee kyetäkseen tarjoamaan erilaisista lähtökohdista tulevien potilaiden hoidon tarpeen. Kulttuurinen osaaminen on positiivista asennetta erilaisia ihmisiä kohtaan ja erilaisten kulttuurien tapojen ja tarpeiden hyväksymistä sekä ihmisarvoa loukkaavien toimintatapojen kyseenalaistamista. Tutkimustulosten perusteella maahanmuuttaja-aiheiset koulutukset olivat suurella roolilla lisäämään hoitotyöntekijöiden kulttuurista kompetenssia ja herkkyyttä. Myös työkokemuksella oli yhteys kulttuuritietoisuuteen ja esimerkiksi tulkin käyttötaitoon. Työkokemus ulkomailla osoittautui myös tässä tutkimuksessa parantavan kulttuuritietoisuutta. Tutkimustuloksissa nousi selkeästi esille, että monikulttuurinen henkilökunta vaikuttaa positiivisesti kulttuuristen taitojen ja tiedon kehittymiselle. Tuloksissa ilmeni, että hoitotyöntekijöiden kulttuurinen herkkyys ja

osaaminen on kohtalaisen hyvää, mutta suurin osa henkilökunnasta toivoi lisäkoulutusta monikulttuurisesta hoitotyöstä.

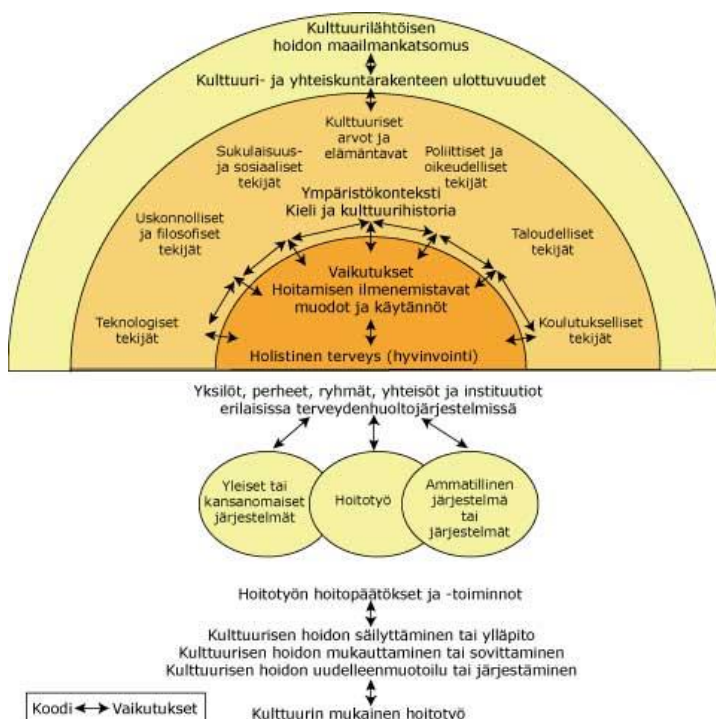
MacLachlanin (2006, 200- 203) näkemyksen mukaan yhteiskunnilla olisi vielä kehitettävää terveydenhuoltojärjestelmissään, jotka eivät välttämättä tällä hetkellä ole kulttuurisesti kovin herkkiä. Erilaisia vaihtoehtoja tarjotaan terveyden- ja sairaanhoidossa monikulttuurisuuden huomioimiseksi, esimerkiksi tulkkipalveluita, mutta ne eivät välttämättä aina kohtaa apua tarvitsevien yksilöiden kanssa. Terveydenhuollon tulisi kehittyä tarjoamaan palveluja monikulttuuristen yhteisöjen erilaisiin tarpeisiin, sillä globalisoitumisen seurauksena yhteiskunnista kehittyä kulttuurisesti yhä kirjavampia.

3.2 Leiningerin auringonnousumalli

Madeleine Leininger oli amerikkalainen sairaanhoitaja, jolla oli myös tohtorin tutkinto kulttuuri- ja sosiaaliantropologiassa. Hän olikin transkulttuurisen hoitotyön perustaja, edellävaikuttaja ja kehittäjä. Vuosikymmenten aikana Leininger tutki eri kulttuureja ja pohti niiden eroavaisuuksia. Hänelle oli sydäntä lähellä tuoda tietoaan esille ja luennoida eri kulttuureista ja monikulttuurisesta kohtaamisesta oman kulttuurinsa edustajille. Leininger on kirjoittanut lukuisia kirjoja hoitotyöstä, varsinkin *Care: The essence of nursing and health* -kirja oli urauurtava teos hoitotyön transkulttuurisesta näkökulmasta. Kyseisessä kirjassa hän esitti myös tutkimustyönsä pohjalta kehitellyn mallin, jonka hän nimesi auringonnousumalliksi (Leininger & McFarland 2002, v-xv.)

Kulttuurilähtöisen hoitotyön perusolettamus on, että inhimillinen hoitaminen on universaali ilmiö, mutta eri kulttuureissa on omat hoitamisen mallinsa. Erilaiset maailmankatsomukset, kulttuuriarvot ja yhteiskuntarakenteet vaikuttavat hoitotoimintoihin ja hoidon päämäärään. Leiningerin kehittämään auringonnousumalliin on liitetty kaikki ne elementit, jotka vaikuttavat hoitoon ja terveyteen. Auringonnousumalli kuviona esittää auringon nousua symboloiden hoitotyön nousua ja kehottaen hoitotyön ammattilaisia avaamaan mielensä ja hyväksymään kulttuuriset eroavaisuudet osana työtään. Kuvio on jaettu eri osa-alueisiin, jossa kaikki osat ovat yhteydessä keskenään ja vaikuttavat toinen toisiinsa. Auringon ylimmällä tasolla on kulttuurilähtöisen hoidon maailmankatsomus sekä kulttuuri- ja yhteiskuntarakenteiden ulottuvuudet. Toiseksi ylimmälle tasolle sijoittuu ympäristö, kieli sekä kulttuurihistoria. Tämä taso jakautuu pienempiin lokeroihin, joissa kuvataan muun muassa perhesuhteita, kulttuurisia arvoja sekä poliittisia ja uskonnollisia näkemyksiä. Alemmille tasoille on sijoitettu hoitotyön järjestelmät ja ammatilliset järjestelmät sekä holistinen terveys, sairaus ja kuolema. Kokonaisuutena tämä aurinko edustaa kaikkea sitä, mitä inhimillisesti toteutettavassa sairaan- ja terveydenhoidossa tulee ottaa huomioon. Leiningerin mukaan mallia voi lähteä tarkastelemaan joko alaosasta aloittaen tai ylhäältä päin lähtien, riippuen omista intresseistään. Tarkoituksena on

kuitenkin ottaa huomioon auringon kaikki osa-alueet, jotta kokonaiskuva kulttuurisesta hoitotyöstä muodostuisi (Leininger & McFarland 2002, 80-81.)

Lähde: Marriner-Tomey (toim.) 1994

3.2.1 Uskonto hoitotyössä

Globalisoituminen on tuonut monipuolisemmin eri uskontoja suomalaiseen kulttuuriimme, mikä haastaa osaltaan hoitoalan henkilöstöä kehittämään omaa osaamistaan eri uskonnoista ja tunnistamaan paremmin piirteitä myös omasta uskonnostaan. Uskonto on monille ihmisille tärkeä asia ja se on osa heidän minuuttaan ja yhteisöön kuulumista. Toisen ihmisen kunnioittaminen on vuorovaikutuksen lähtökohta, jolloin epäluulo vierasta kulttuuria kohtaan hankaloittaa luottamuksen syntymistä. Useimmiten uskonnollinen potilas kunnioittaa hoitajaa, joka puhuu avoimesti omasta uskonnostaan. Kaikkeaa vieraasta uskonnosta ei pidä eikä voikaan tietää, joten kysyminen potilaalta avoimesti tämän tavoista ja uskonnosta kannattaa (Aalto & Gothoni 2009, 152-153.)

Kuopion yliopiston tekemässä tutkimuksessa kerrottiin, että näyttöön perustuvaa tutkimusta hengellisestä hoitotyöstä on verrattain vähän, vaikka sitä on jo kauan pidetty tärkeänä osana hyvää ja kokonaisvaltaista hoitotyötä. Tutkimuksessa haluttiin selvittää muun muassa hoitajien kokemuksia hengellisestä hoitotyöstä monikulttuuristen asiakkaiden kanssa ja mitkä tekijät edistävät ja mitkä estävät hengellistä hoitotyötä. Tuloksista ilmeni sekä positiivisia että negatiivisia kokemuksia monikulttuuristen potilaiden hengellisestä hoitotyöstä. Edistäviä tekijöitä

olivat muun muassa hoitajan kulttuurinen ymmärrys ja oma persoona, johon sisältyi hyvät vuorovaikutustaidot ja aikaisempi kokemus monikulttuurisista potilaista. Estäviä tekijöitä monikulttuurisessa hengellisessä hoitotyössä hoitajien mielestä oli kielitaidon ja tiedon puute sekä negatiiviset käsitykset hengellisestä hoitotyöstä. Estäviä tekijöitä kerrottiin olevan myös organisaatiosta johtuva resurssipula ja huono työilmapiiri. Tutkimuksessa mukana olleiden hoitajien mukaan hengellistä hoitotyötä voisi kehittää muun muassa tietoa ja koulutuksia lisäämällä sekä asenteita muuttamalla (Kankkunen, Karvinen & Nikkonen 2007.)

Myllylän (2004, 27, 80-81) tutkimuksessa oli tarkoituksena selkeyttää käsitystä diakonisesta hoitotyöstä, tutkimuksen avulla hän halusi parantaa hoitamisen laatua ja ihmisen kohtaamista hoitotyössä. Tulosten perusteella Myllylä selvitti, että diakoninen hoitotyö on hoitotyötä laajempaa ammatillista osaamista, joka on lisäarvo hoitotyölle ja avaa uuden näkökulman ihmisen kohtaamiselle. Tutkimuksessa viitattiin transkulttuurisen hoitotyön näkökulman tärkeyteen, jossa kohdataan erilaiset ihmiskäsitykset tasavertaisina. Diakonista hoitotyötä tulisikin tutkia myös kulttuurisesta ja kansainvälisestä perspektiivistä. Transkulttuurisen hoitotyön ja uskonnon huomioimisen tärkeyttä esitellään myös Priscilla Sagarin (2012, 39-46) teoksessa ”Transcultural nursing theory and models”, jossa hän esittelee Campinha-Bakoten hoitotyön teorian. Kyseinen malli on hengellisyyteen perustuva transkulttuurisen hoitotyön malli, jossa Campinha-Bakote korostaa huomioimaan hoitotyössä lähimmäisenrakkauden, huolenpidon, nöyryyden, uhrautumisen ja myötätunnon tärkeyttä. Hän toteaa, että hoitotyössä voi olla vaikeata kohdata ja hyväksyä potilas, jolla on aivan erilaiset arvot, uskomukset ja uskonnon harjoittaminen kuin hoitajalla itsellään. Hän kuitenkin puoltaa sitä, että ihmisten tulisi olla nöyriä ja kehittää omaa ajatusmaailmaansa hyväksymään erilaiset aatteet ja uskonnot. Hyvä itsetuntemus on ensimmäinen askel syrjinnän lopettamiseen, omia ajatuksiaan ja ennakkoluulojaan voi kehittää ja muokata vasta sitten, kun ne kunnolla tiedostaa.

3.2.2 Ympäristö ja terveys

Ympäristö ja ihminen ovat jatkuvassa vuorovaikutuksessa keskenään, ihminen muokkaa ympäristöään ja ympäristö vaikuttaa kokonaisvaltaisesti ihmisen terveyteen. (Haarala, Honkanen, Mellin & Tervaskanto-Mäentausta 2008, 95). World health organization (WHO) määritelmän mukaan ympäristöterveyden tarkoituksena on ehkäistä ympäristöstä aiheutuvia sairauksia sekä edistää terveyttä tukevaa ympäristöä.

Ympäristötekijät, jotka vaikuttavat ihmisten terveyteen, voidaan jakaa fysiologisiin, kemiallisiin ja biologisiin tekijöihin. Lisäksi sosiaalisen ympäristön muodostamat ympäristön esteettiset, ekonomiset ja psykologiset tekijät vaikuttavat ihmisten elämään. Fysikaalisia haittoja aiheuttavat esimerkiksi täriä, melu, kuumuus, kylmyys ja säteily. Kemiallisia tekijöitä ovat muun muassa kaupunkien ilman epäpuhtaudet, työpaikkojen kemikaalit sekä ravinnon ja juo-

maveden saasteet. Biologisia terveyshaittoja aiheuttavat siitepölyt, virukset ja bakteerit sekä sisäilman homeitiöt (Haarala, ym. 2008, 96.) Suomessa on omat ympäristöön liittyvät ongelmat ja haasteet, muun muassa Itämeren rehevöityminen ja myrkyllisten aineiden kertyminen luontoon. Lisäksi ilmastonmuutos on maailmanlaajuinen, myös Suomea koskeva monialaisesti vaikuttava ongelma. Suomessa moni asia on kuitenkin hyvin verrattuna muihin maihin. Esimerkiksi puhdas juomavesi on etuoikeutemme ja jokaisen suomalaisen käytettävissä. Suuri osa maapallon väestöstä kärsii huonosta juomaveden laadusta ja sen puutteesta, mikä näkyy kehitysmaissa lisääntyneinä sairauksina ja kuolemina. (Mussalo-Rauhamaa, Paile & Tuomisto 2007, 73, 191). Syynä moniin kehitysmaiden ongelmiin on voimakas väestön kasvu, esimerkiksi Intiassa suurin osa metsästä on hakattu pois, jotta ihmiset saavat lisää viljelysmaata. Lisääntyneen viljelysmaan ansiostakaan ei ruokaa ole tarpeeksi kaikille ja köyhät ihmiset kärsivät ruoan ja veden puutteesta. Liiallisen väestönkasvun seurauksena suurkaupunkien ilman saasteet ovat saavuttaneet huolestuttavat pitoisuudet, mikä aiheuttaa yhä enemmän terveysongelmia (Karttunen 2005, 16-17.)

3.2.3 Yhteisöllinen perhe

Eri kulttuurien kirjosta ja monipuolisuudesta huolimatta maailman voi jakaa karkeasti yhteisöllisyyttä painottavaan ja yksilöllisyyttä painottavaan kulttuurin piiriin. Yhteisöllisissä kulttuureissa yhteisö voi olla muun muassa kylä, heimo tai laajennettu käsitys perheestä. Laajennettuun perhekäsitykseen kuuluu ydinperheen lisäksi sukulaisia useammasta eri sukupolveista. Yhteisöllisissä kulttuureissa perheellä on vastuu huolehtia vähempiosaisten perheenjäsenten hyvinvoinnista, yhteisön kokonaisvaltainen hyvinvointi menee yksilön tarpeiden edelle. Meillä Suomessa, niin kuin suurimmaksi osaksi muissakin länsimaissa, on totuttu yksilöllisyyttä korostavaan kulttuuriin, jossa perheeksi käsitetään ydinperhe. Lähtökohtaisesti jokainen on vastuussa itsestään sekä teoistaan ja täysi-ikäinen kansalainen päättää itse omista elämänvalinnoistaan. Yhteiskunta huolehtii iäkkäistä ja sosiaalisesti vähempiosaisista kansalaisistaan verotulojen avulla (Väestöliitto.)

Yhteisöllisissä kulttuureissa korostuu usein roolijaot, perheissä jokaisella on oma roolinsa ja jokaisella on velvollisuuksia toisiaan kohtaan. Hierarkia määräytyy useimmiten iän ja sukupuolen perusteella. Esimerkiksi Intiassa korostuu yhteisöllisen kulttuurin suosiminen, pojat jäävät perheensä luo ja tyttäret muuttavat pois uuden aviomiehensä luokse. Perheessä jokainen jäsen ansaitsee paikkansa olemalla lojaali, uhrautumalla ja työskentelemällä muiden hyväksi. Lapset kasvatetaan kunnioittamaan vanhempia ihmisiä ja siirtämään omat tarpeensa yhteisön tarpeiden edelle. Periaatteessa perheen miehillä on enemmän oikeuksia ja valtaa asioihin, mutta myös keski-ikäinen nainen, jolla on poikia, on hyvin vaikutusvaltainen osapuoli perheessä. Intiassa maanomistus periytyy isältä pojille ja saman katon alla voi elää useampi ydinperhe yhtenä suurperheenä. Suuri suku luo turvan ja sosiaaliturvan siihen kuuluville jäse-

nille. Perhe auttaa muun muassa taloudellisissa asioissa, sairauksien hoidossa sekä elannon hankkimisessa. Kehittyvissä maissa, joissa valtion avustus on hyvin vähäistä tai olematonta, suvun apu ja tuki on äärimmäisen tärkeää (Haapasaari & Korhonen 2013, 50-55.)

Perhe on merkittävässä roolissa myös hoitotyön näkökulmasta. Varsinkin yhteisöllisissä kulttuureissa perheenjäsenet kokevat olevansa vastuussa perheen eri osapuolten terveydestä ja hyvinvoinnista. Perhe on usein mukana päättämässä potilaan hoidosta ja siihen liittyvistä toimenpiteistä, myös rahallinen vastuu hoidosta on perheen yhteinen. Perhe on potilaan merkittävin sosiaalinen tuki ja turva (Baird & Boyle 2012, 282.)

4 Opas opiskelijavaihtoon Intiassa

Valitsin oppaaseeni kulttuurisen näkökulman viestinnän ja asiakkaan kohtaamisen kannalta, kulttuurinen tarkastelu näkyy oppaani teoreettisessa osuudessa sekä omilla kokemuksillani. Perusteet oppaan sisältöön löytyy opinnäytetyöni kirjallisesta osuudesta. Teoriatietoa halusin kulttuurisesta kohtaamisesta, johon sisältyy muun muassa kommunikoinnin merkitys. Teoriatietoa tarvitsin myös oppaan tekemisestä ja siitä, millainen on hyvä ja toimiva opas.

Oppaassani keskityin paljon omiin kokemuksiini harjoittelujaksosta. Eri ihmiset voivat kokea samat asiat eri tavoin, joten omat kokemukseni eivät välttämättä peilaa muiden ihmisten kokemuksiin. Oppaani käsittelee harjoittelua ulkomailla.

4.1 Oppaan suunnittelu

Oppaan ensisijaisia kriteereitä ovat käyttäjävällyisyys, muoto, käytettävyys käyttöympäristössä, houkuttelevuus, informatiivisuus, johdonmukaisuus ja selkeys. Oppaan tekstin ulkoasu ja luonne tulee suunnitella kohderyhmää palvelevaksi mutta myös persoonalliseksi ja yksilölliseksi (Vilkkä & Airaksinen 2003, 53.)

Lähdin suunnittelemaan opasta sen perusteella, mitä kokemuksia halusin tuoda eniten esiin vaihdostani. Suunnittelin opasta myös siltä kantilta, mitä itse olisin halunnut tietää maasta, kohteesta ja itse harjoittelusta ja siihen valmistautumisesta. Oppaan tulee täyttää hyvän ja toimivan oppaan kriteerit, mutta halusin tehdä siitä myös oman näköiseni tuotoksen. En halunnut luoda oppaallani liian virallista vaikutelmaa. Oppaan kohderyhmään kuuluu pääosin nuoria opiskelijoita, joten persoonallinen ja rento ulkoasu sopinee heidän käyttötarpeisiinsa.

4.1.1 Oppaan sisällön ja ulkoasun suunnittelu

Oppaan sisällön rajasin heti alussa. Hahmottelin oppaani sisällysluettelon sen perusteella, mitä halusin tuoda esiin kohderyhmälleni. Lisäksi vertailin muiden oppaiden sisältöä sekä eri koulujen Internetsivujen informaatiota vaihto-opiskelusta. Halusin vertailla millaista tietoa vaihto-opiskelusta saa kouluista ja minkälaisia oppaita vaihtoon liittyen on jo tehty. Oppaani tulee sisältämään tietoa kohdemaasta ja - kaupungista sekä omia kokemuksiani harjoittelusta ja sen kulusta.

Tekstillä tarkoitetaan yksinkertaisesti kirjoittamisen lopputulosta, se ei kuitenkaan ole yksinomaan aineellinen kokonaisuus, vaan sen sisällöllinen merkitys on suuri (Svinhufvud 2007, 15.) Yhtenä päämääränäni oli kirjoittaa mahdollisimman informatiivista tekstiä tiivistetyssä muodossa. Jotta opas ei paisuisi liian pitkäksi, tekstiä täytyi rajata ja rajoittaa.

Sisällöllisesti looginen ja johdonmukainen teksti ei riitä tekemään materiaalista helposti luettavaa ja ymmärrettävää. Erilaiset kuvat ja taitolliset ratkaisut vaikuttavat samalla tavalla kokonaisuuden ymmärrettävyyteen (Virtanen 2009, 119.) Oppaan ulkoasusta pyrin tekemään kiinnostavan ja tekstistä helppolukuisen. Kuvilla ja fontilla voi omaa luovuuttaan käyttäen tehdä oman näköisensä tuotoksen, kuitenkin muistaen selkeän ulkoasun tärkeyden. Käytin työssäni itse ottamiani kuvia. Fontin valinnassa en halunnut jäljitellä virallista vaikutelmaa, vaan valitsin fontin, jonka muoto sopii oppaani luonteeseen säilyttäen kuitenkin tekstin luettavuuden.

4.1.2 Oppaan julkaisuformatin ja arvioinnin suunnittelu

Viestintäkanavan valintaan vaikuttaa aineiston käyttötarkoitus ja kohderyhmän luonne. Valitsemalla oikeanlaisen viestintäkeinoon, voidaan vaikuttaa siihen, miten ymmärrettävästi ja tehokkaasti viestintä toimii (Parkkunen ym. 2001.) Kirjoitin oppaani Microsoft Word 2010 dokumentille. Oppaan tavoitettavuutta hyödyttäisi sen sijoittaminen esimerkiksi Laurean intranettiin. Opiskelijat ovat lähinnä nuoria aikuisia, joten sähköinen julkaisuformaatti sopii hyvin, sillä Internetin käyttö pitäisi nuorilla olla hallinnassa.

Valmiin oppaani arviointiin pyysin Intian vaihdon suorittaneita opiskelijoita sekä opiskelijoita, jotka ovat suorittaneet vaihdon jossain muualla. Arvioinnin pohjana käytin Terveystieteiden keskuksen (SOSTE) julkaisussa ”Arvioi ja kehitä” olevaa terveysaineistojen laatukriteeristöä. Laatukriteeristössä käytin arvioinnin standardeja 5, 6 ja 7 muotoillen kysymykset omin sanoin tuotokseeni sopiviksi. Edellä mainitut standardit arvioivat ulkoasua, kohderyhmän palvelevuutta sekä sisällön mielekkyyttä. Tein oppaani nämä laadun kriteerit huomioiden. Standardien perusteella oppaani tulisi olla kohderyhmää palveleva ja sisältö johdonmukainen ja kiinnostava. Oppaassani tulee olla myös näyttöön perustuvaa tietoa ja siinä on huomioitu jul-

kaisuformaatin tarjoamat mahdollisuudet (2011, 24-27). Arvioin oppaani myös itse prosessin ja lopputuloksen huomioiden.

4.2 Oppaan toteutus

Prosessin alkuvaiheessa hahmottelin opasta mielessäni ja mietin oppaani sisällön järjestystä ja rakennetta. Päätettyäni sisällön rakenteen lähdin etsimään teorian tietoa oppaani tueksi. Samalla kirjoitin ylös omia kokemuksiani vaihdosta, joiden muistamista helpotti vaihdon aikana kirjoittamani päiväkirja. Vuorottelin raportin ja oppaan sisällön tekemisen välillä, näin minulla säilyi mielenkiinto molempiin tuotoksiin ja sain tekstit tukeutumaan toisiinsa paremmin.

4.2.1 Oppaan sisältö ja ulkoasu

Sisällön rajaaminen vaatii projektin tarkastelua eri näkökulmista ja suunnista, on hyvä etsiä omaa aihettaan vastaavaa jo olemassa olevaa informaatiota (Hakala 2004, 65). Teen oppaani hoitotyön opiskelijoille, joten koin tärkeäksi tarkastella ja vertailla vaihto-opiskelusta löytyvää tietoa ammattikorkeakoulujen Internet sivuilta. Laurean Internet sivuilla on tietoa vaihto-opiskelusta ja teksti on vaihtoon kannustavaa. Sivustoilla kuvataan pinnallisesti muun muassa Laurean vaihtojen kestoa ja ajankohtaa, jolloin vaihto kannattaisi suorittaa. Laurean intranetistä (LIVE) löytyy yksityiskohtaisemmin ja vaihe vaiheelta tietoa vaihto-opiskelusta (Laurea ammattikorkeakoulu 2014.) Metropolian verkkosivuilta löytyy koululaitoksen tekemä opas vaihtoon lähtevien tueksi. Opas on yksityiskohtainen ja antaa kattavasti tietoa ulkomaanvaihdosta opiskelijoille (Metropolia ammattikorkeakoulu 2008.) Metropolian tuottamassa oppaassa on paljon tekstiä pienellä fontilla, mikä voi tehdä lukemisesta ja tiedon omaksumisesta hankalampaa ja raskaampaa. Kummankin ammattikorkeakoulun opastus vaihtoon lähteville on tuotettu ymmärrettävästi yleistä tietoa vaihdosta kertoen. Oppaassani perehdyin Intiaan ja tuotin yksityiskohtaisempaa tietoa ja kokemuksiani juuri kyseisestä maasta ulkomaanvaihdon näkökulmasta. Samantapaisia oppaita on tehty opinnäytetyönä eri maista, joten yhdessä nämä tukevat ammattikorkeakoulujen Internet sivuilta löytyvää tietoa vaihdosta.

Luotettavan tiedon hankinta on systemaattinen ja tavoitteellinen prosessi. On hyvä hyödyntää jo olemassa olevaa tietoa, sillä se lisää oman tuotoksen luotettavuutta. Tietyissä tilanteissa myös kokemuseräistä tietoa on hyödyllistä tuoda teoksessaan esiin (Heikkilä, Jokinen & Nurmela 2008, 104.) Oppaassani olen valinnut lähteet lähdekritiikkiä käyttäen. Vilkan ja Airaksisen (2003, 72-73, 76-77) mukaan virallista tuotosta tehdessä tulee kiinnittää huomiota lähteisiin ja käyttää niitä harkiten ja kriittisesti suhtautuen. Vilka ja Airaksinen kertovat, että tunnetut ja asiantuntijoiksi tunnustetut kirjoittajat ovat usein turvallisia lähdevalintoja. Lisäksi aiheesta riippuen olisi hyvä suosia alkuperäisiä lähteitä, sillä toissijaiset lähteet ovat

ensisijaisten lähteiden tulkintaa. Tietyissä tilanteissa taas uusin tutkimusaineisto olisi toivotavaa, sillä monella alalla tutkimustieto muuttuu nopeasti. Vilkan ja Airaksisen mukaan lähteet eivät saa toimia vain lähdeluettelon koristeena, vaan niiden tulee palvella itse tuotosta. Lähteeni ovat suomenkielisiä ja englanninkielisiä kirjallisia lähteitä, joko internetistä tai painetuista tuotoksista, lisäksi oppaassani olen käyttänyt omia kokemuksiani lähteinä. Intian historiasta, uskonnoista, kastilaitoksesta ja perheen merkityksestä löysin luotettavaa tietoa Parpolan (2005) kirjoittamasta teoksesta ”Intian kulttuuri”. Suomen Intian suurlähetystön Internet sivuilta löytyi myös paljon luotettavaa tietoa Intiasta.

Tuotoksen ulkoasu on reitti sisältöön, jonka jokainen tulkitsee yksilöllisellä tavallaan. Tuotoksen ulkomuoto on toimivimmillaan sisällön ilmaus, joka herättää tunteita ja saa lukijan kiinnostumaan (Virtanen 2009, 119.) Ulkoasusta tein kohdemaata kuvaavan fontin ja kuvien muotoilun avulla. Tekstin tyyliksi valitsin Bradley hand ITC -fontin, joka sopi mielestäni hyvin teemaan. Kyseinen fontti ei ole kaikista helppolukuisinta, mutta uskollisena oppaan persoonalliselle ulkoasulle päätin käyttää fonttia oppaassani. Fontin väriksi valitsin perinteisen mustan luomaan selkeyttä. Tekstin ja kuvat sain rinnastettua hyvin keskenään niin, että teksti oli ymmärrettävää ja kuvat sopivan kokoisia. En halunnut oppaasta liian pitkää, joten karsin tekstistä turhat asiat pois ja jätin vain oleellisen, kuitenkin säilyttäen tekstin informatiivisuuden.

4.2.2 Oppaan julkaisuformaatti ja arviointikysely

Julkaisen oppaani sähköisessä muodossa, joten hyödynsin kyseistä viestintäkanavaa lisäämällä loppuun hyödyllisiä linkkejä ulkomaanvaihdon kannalta. Sähköinen julkaisuformaatti helpotti myös oppaan tekstin ja kuvien asetelua, kun ei tarvinnut miettiä painetun tuotoksen asettamia rajoituksia esimerkiksi taittoon liittyen. Sähköisessä muodossa olevat tuotokset eivät saa olla tiedostokooltaan liian isoja, joten pienensin kuvien tiedostokokoa pienemmäksi. Sähköisen julkaisuformaatin ansiosta oppaani on suuremman kohderyhmän tavoitettavissa, sillä se on kaikkien Laurean eri toimipisteiden opiskelijoiden löydettävissä.

Arviointia varten tein kyselyn, josta kerron tarkemmin oppaan arvioinnissa. Arviointikyselyn sisällön tueksi käytin SOSTE:n julkaisemaa terveysaineiston laatukriteeristöä. Terveysaineiston standardit ovat jaoteltu seitsemään eri arviointialueeseen, jotka tarkastelevat aineistoa eri näkökulmista. Kaikkia standardeja ei tarvitse arvioinnissa käyttää, vaan niistä tulee valita omaan tuotokseensa merkitykselliset osiot. Käytän arvioinnissa niitä standardeja, jotka arvioivat oppaani sopivuutta kohderyhmälle sekä oppaani esitystapaa ja ulkomuotoa (2011, 24-27.)

5 Arviointi

Arviointiin voidaan käyttää joko ulkoista tai sisäistä arviointia tai kumpaakin. Ulkoisesti tuotoksen voi arvioida joku, joka ei ole ollut projektissa mukana. Apuna ulkoiseen arviointiin voi käyttää esimerkiksi kyselyä. Sisäisen arvioinnin menetelmänä voi käyttää muun muassa itsereflektiota (Heikkilä, Jokinen & Nurmela 2008, 128.) Arvioin oppaani sekä ulkoisesti että sisäisesti. Ulkoiseen arviointiin pyysin muita opiskelijoita arvioimaan oppaani ja omaa pohdintaa teen tavoitteistani ja niiden saavuttamisesta.

Toteutin oppaani asettamani tavoitteet mielessä pitäen, halusin oppaasta mielenkiintoisen, persoonallisen, ja hyödyllisen. Tavoitteitani ajatellen olen tyytyväinen lopputulokseen. Oppaastani tuli sopivan pituinen, ei liian lyhyt eikä liian pitkä. Teksti on helppolukuista, kunhan ensin tottuu valitsemani fontin erilaisuuteen. Alkuun kerroin yleisesti Intian historiasta, uskonnoista, perheen merkityksestä sekä terveystieteistä. Oppaan loppuosassa keskityin kertomaan yksityiskohtaisemmin kohdekaupungista ja harjoitteluni kokemuksista. Lisäksi loppuun laitoin muistilistan, mitä dokumentteja tarvitsee Intiaan mukaan ja viisumin hakemiseen. Yhdessä nämä muodostavat toimivan ja kattavan kokonaisuuden, jossa lukija saa paljon informaatiota sekä esimakua, millainen ulkomaanvaihtomaa Intia voisi olla. Opas voisi mielestäni auttaa myös muun alan opiskelijoita, jotka ovat lähdössä vaihtoon Intiaan. Eräs arviointilomakkeeseen vastanneista kirjoitti, että oppaassa oli hyviä vinkkejä kohdemaasta, joista kaikki matkalle lähtijät voisi hyötyä. Jos ajattelen itseäni ennen vaihtoon lähtöä, samantapainen opas olisi ollut itselleni suureksi hyödyksi.

5.1 Oppaan arviointi

Oppaani arviointia varten tein arviointilomakkeen sekä siihen kuuluvan saatekirjeen (Liite1), jotka lähetin valitsemilleni opiskelijoille yhdessä oppaan kanssa. Perusjoukkona toimi kolme Laurean opiskelijaa, joista kaksi on suorittanut opiskelijavaihdon Intiassa ja yksi on suorittanut opiskelijavaihdon Namibiassa. Arviointilomakkeen yhteydessä olevassa saatekirjeessä esittelin itseni sekä työni sisällön ja tarkoituksen. Arviointilomakkeen tavoitteena oli selvittää oppaan toimivuus sekä sisällöllisesti että ulkoisesti. Arviointilomakkeen kohdat 1-6 ovat väittämiä, joiden perusteella tulee valita mielestään sopivin vaihtoehto asteikolla 1-5, jossa 1 tarkoittaa täysin eri mieltä ja 5 täysin samaa mieltä. Kyselyn kohdat 7-9 ovat avoimia kysymyksiä oppaan ensivaikutelmaan, sisältöön ja ulkoasuun liittyen. Avoimilla kysymyksillä halusin tarkentaa väittämien 1-6 vastauksia.

Arvioijista kaikki vastasivat viikon sisällä sähköpostitse. Palaute oli pääosin hyvää. Arvioijat olivat vastanneet kaikkiin väittämiin 1-6 olevansa joko osittain samaa mieltä tai täysin samaa mieltä. Avoimiin kysymyksiin he olivat vastanneet oppaan ulkoasuun olevan mielenkiintoinen ja

siitä saadun ensivaikutelman olevan hyvä ja innostava. Oppaaseen valitut kuvat olivat heidän mukaansa kauniita ja lisäarvoa toi se, että ne olivat oppaan tekijän itse ottamia. Tekstin sisällöstä oli vastattu, että otsikot olivat hyvin valittuja ja kuvaavia. Oppaassa oli hyviä vinkkejä kohteesta, joista olisi erään vastaajan mielestä apua kaikille kohdemaahan matkustaville. Oppaan lopussa oleva muistilista koettiin erittäin hyödylliseksi. Yksi vastaajista vastasi, että oppaan tarjoaman perustiedon ja omakohtaisten kokemusten avulla tuotoksesta on saatu hyvin monipuolinen ja toimiva kokonaisuus.

Arvioijat olivat keksineet myös huomionarvoisia kehitysehdotuksia. Yksi vastaajista kertoi fontin olevan hänen mielestä hieman vaikealukuista, mutta hän lisäsi perään, että fontti sopi hyvin oppaan ulkoasuun ja teemaan. Kehitysehdotuksina mainittiin, että oppaassa olisi hyvä olla esimerkkejä ruoan ja veden hinnoista sekä tietoa rokotuksista. Yhtenä ehdotuksena oli myös, että tekstissä olevia tärkeitä kohtia voisi lihavoida tai eritellä muuten näkyvämmiksi.

Arviointilomakkeen tulosten perusteella tein pieniä muutoksia oppaani sisältöön. Koin tärkeänä kehitysehdotuksena Intian ruoan ja juoman hintojen mainitsemisen. Lisäsin tekstikehyksen oppaan loppuun, jossa kerroin lyhyesti hinnoista Punessa. Erittäin tärkeää oli myös mainita rokotteista, sillä niihin tulee perehtyä hyvissä ajoin ennen vaihtoon lähtöä. Koska oppaani tila oli rajallinen, päätin laittaa tärkeiden linkkien yhteyteen linkin Intiaan suositeltavista rokotuksista ja muistilistaan vielä muistutuksen rokotteiden huomioimisesta. Oppaan lopussa olevaan muistilistaan lihavoitin huomionarvoisia kohtia tekstissä. Arviointilomakkeen tulokset olivat hyödyllisiä, sain tärkeitä kehitysehdotuksia mutta myös paljon hyvää ja kannustavaa palautetta oppaani lopputuloksesta.

5.2 Prosessin arviointi

Opinnäytetyöni prosessi lähti käyntiin jo ulkomaanvaihtoa suorittaessani. Opinnäytetyöni sisällön hahmotteluun ja tavoitteisiin meni melko paljon aikaa. Näin jälkepäin ajatellen olisin hyötynyt prosessini aikataulutamisesta, jolloin opinnäytetyöni olisi todennäköisesti edennyt ripeämmin ja järjestelmällisemmin. Toisaalta hidas projektin aloitusvaihe antoi aikaa kypsyttellä työtä mielessäni ja minulla oli aikaa miettiä eri vaihtoehtoja, miten oppaani toteuttaisin. Tuntui helpommalta ryhtyä täysillä työstämään opasta ja kirjallista tuotosta vasta sitten, kun olin pyöritellyt aihetta aluksi mielessäni.

Haastavaksi koin oppaan tiedon rajaamisen. Kokemuksia vaihdosta oli kertynyt niin paljon, että olisi tehnyt mieli kertoa paljon enemmän. Kuitenkin täytyi pitää mielessä, ettei opas saa paisua liian pitkäksi, joten vain oleellinen oli kirjoitettava.

Tein opinnäytetyöni yksin ja prosessin aikana tuli esiin sekä hyviä että huonoja puolia työskentelystä ilman työparia. Työparista olisi ollut hyötyä projektin aikatauluttamisessa ja työnjaon myötä oma osuus olisi pienentynyt. Toiselta osapuolelta olisi voinut saada uusia hyviä ideoita ja näkökulmia opinnäytetyöhön. Toisaalta pidin siitä, että sain itse päättää milloin kirjoitin ja mitä kirjoitin. Oli myös mukavaa, että sain tehdä oppaasta juuri sellaisen, kuin olin ajatellutkin. Lisäksi haasteita parityöskentelyssä voi esiintyä, jos työn tavoitteet eri osapuolilla ovat erilaiset. Näin projektin loppupuolella olen tyytyväinen, että tein opinnäytetyöni ilman työparia.

5.3 Oman ammatillisen kasvun arviointi

Opinnäytetyö on prosessina laaja ja vaativa. Opinnäytetyötä kirjoittaessa täytyy samalla tehdä itsetutkiskelua ja kehittää itseään niin kirjoittajana kuin ihmisenäkin. Muiden ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen päättötöiden lukeminen on auttanut minua kehittymään kirjoittajana, lisäksi olen lukenut aiheita käsitteleviä teoksia, jotka ovat syventäneet osaamistani.

Tämä opinnäytetyöprojekti vei minut syvemmälle Intiaan ja opin opasta kirjoittaessa paljon uutta kyseisestä maasta. Syvennyin työssäni myös monikulttuuriseen hoitotyöhön ja toimivan kommunikoinnin merkitykseen ja sen tärkeyteen hoitotyössä. Lukemani tieto herätteli itsensäkin ajatuksia muun muassa kulttuurisesta herkkyydestä ja ihmisten samanvertaisesta kohtaamisesta tämän kulttuurista tai uskonnosta riippumatta. Aion työssäni sairaanhoitajana tai terveydenhoitajana pitää mielessä projektin myötä oppimani asiat ja tuoda ne mukaan myös käytännön työhöni.

Päämääränäni oli kirjoittaa hyvä opinnäytetyö, josta voisin itse olla ylpeä. Tällä hetkellä tunnen onnistumista ja ylpeyttä työtäni kohtaan ja tuntuu hyvältä, että prosessi on saatettu kunnilta tiensä päähän.

Lähteet

- Aalto, K & Gothoni, R. 2009. Ihmisen lähellä. Hengellisyys hoitotyössä. Helsinki: Kirjapaja.
- Abdelhamid, P. Juntunen, A. & Koskinen, L. 2009. Monikulttuurinen hoitotyö. Helsinki: WSOY-pro Oy.
- Alexander, J. Beagle, C. Butler, P. Dougherty, D. Andrews-Robards, K. Solotkin, K. Velotta, V. & Marriner-Tomey, A. (toim.) 1994. Hoitotyön teoreetikot ja heidän työnsä. Suomentaja Viitanen, R. 2.painos. Vammala: Vammalan kirjapaino Oy.
- Andrews, M. Boyle, J. (toim.) & Baird, M. 2012. Transcultural concepts in nursing care. Culture, family and community. 6. painos. China: Wolters Kluwer.
- Haapasaari, O. Korhonen, E. (toim.) Mikä perhe? Perhe eri kulttuureissa. Väestöliitto. Viitattu 17.4.2014. http://vaestoliitto-fi-bin.directo.fi/@Bin/85803d183d0d99012ec40df4523eaa97/1397724813/application/pdf/3098673/MIK%C3%84PERHE_netikirja.pdf
- Haarala, P. Honkanen, H. Mellin, O. & Tervaskanto-Mäentausta, T. 2008. Terveystenhoitajan osaaminen. Helsinki: Edita Prima.
- Hakala, J. 2004. Opinnäyteopas ammattikorkeakouluille. Tampere: Tammer-Paino Oy.
- Heikkilä, A. Jokinen, P. & Nurmela, T. 2008. Tutkiva kehittäminen. Helsinki: WSOY oppimateriaalit Oy.
- Henttonen, T. Ojala, M. Rautava-Nurmi, H. Vuorinen, S & Westergård, A. 2012. Hoitotyön taidot ja toiminnot. Helsinki: Sanoma Pro Oy.
- Juntunen, A. 2011. Leiningerin transkulttuurisen hoitotyön teorian kritiikkiä. Tutkimus- ja kehitys yksikkö. Kajaanin ammattikorkeakoulu. Viitattu 17.2.2014. <http://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/55163/Leiningerin.pdf?sequence=1>
- Kankkunen, P. Karvinen, I. & Nikkonen, M. 2007. Haasteena hengellisyys. Sairaanhoitajaliitto. Viitattu 25.2.2014. https://www.sairaanhoitajaliitto.fi/amatilliset_urapalvelut/julkaisut/sairaanhoitaja-lehti/12_2007/muut_artikkelit/haasteena_hengellisyys/
- Karttunen, K & Parpola, A (toim.) 2005. Intian kulttuuri. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.
- Kuhanen, C. Oittinen, P. Kanerva, A. Seuri, T. & Schubert, C. 2012. Mielenterveyshoitotyö. 1.-2. painos. Helsinki: Sanoma pro Oy.
- Laurea ammattikorkeakoulu. 2014. Kansainvälisyys opinnoissa. Viitattu 28.2.2014. <http://www.laurea.fi/fi/opiskelu/kansainvalisyys-opinnoissa/Sivut/default.aspx>
- Leininger, M. & McFarland, M. 2002. Transcultural nursing. 3. painos. United States of America: McGraw-Hill.
- Leskelä, L & Virtanen, H. (toim.) 2006. Toisin sanoen. Selkokielen teoriaa ja käytäntöä. Helsinki: Gummerus kirjapaino Oy.
- MacLachlan, M. 2006. Culture and health. A critical perspective towards global health. 2.painos. Chichester: John Wiley & Sons.
- McCabe, C. & Timmins, F. 2006. Communication skills for nursing practice. New York: Palgrave Macmillan.

Metropolia ammattikorkeakoulu. 2008. Vaihtoon lähtevän opas 2009-2010. Metropolia digipaino. Viitattu 28.2.2014. http://opinto-opas.metropolia.fi/fileadmin/user_upload/Fi/Kaytanto/kv_opas_lahtevat.pdf

Mulder, R. 2013. Hoitotyöntekijöiden kulttuurinen kompetenssi. Tampereen yliopisto: Pro gradu -tutkielma. Viitattu 23.3.2014. <http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/84885/gradu06955.pdf?sequence=1>

Mussalo-Rauhamaa, H. Paile, W. Tuomisto, J. & Vuorinen, H. (toim.) 2007. Ympäristöterveys. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.

Myllylä, M. 2004. Diakonisen hoitotyön mallin rakentaminen. Oulun yliopisto. Viitattu 26.2.2014. <http://herkules.oulu.fi/isbn9514273567/isbn9514273567.pdf>

Mäkelä, A. Ruokonen, T. & Tuomikoski, M. 2001. Hoitosuhdetyöskentely. Vantaa: Tammi.

Nikula, T. (toim.) 2011. Arvioi ja kehitä. Kokoelma terveyden edistämisen malleja, mittaristoja ja menetelmiä. Terveyden edistämisen keskuksen julkaisuja. 10/2011. Helsinki: Trio-Offset.

Parkkunen, N. Vertio, H. & Koskinen-Ollonqvist, P. 2001. Terveysaineiston suunnittelun ja arvioinnin opas. Helsinki: Trio-Offset.

Sagar, P. 2012. Transcultural nursing theory and models. United States of America: Gasch Printing.

Svinhufvud, K. 2007. Kokonaisvaltainen kirjoittaminen. Jyväskylä: Tammi.

Vilkkä, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.

Virtanen, H. 2009. Selkokielen käsikirja. Kehitysvammaliitto ry. Tampere: Esa Print Oy.

Väestöliitto. Yhteisöllinen ja yksilöllinen kulttuuri. Viitattu 17.4.2014. http://www.vaestoliitto.fi/monikulttuurisuus/tietoa-monikulttuurisuudesta/monikulttuurinen_parisuhde/yhteisollinen_ja_yksilollinen_ku/

World health organization. Environmental Health. Viitattu 26.2.2014. http://www.who.int/topics/environmental_health/en/

Liitteet

Huhtikuu 2014

Hei!

Olen Porvoon Laurean neljännen vuoden terveydenhoitajaopiskelija. Olen tekemässä opinnäytetyötä, jonka tarkoituksena on laatia opas Intiaan vaihtoon lähteville hoitotyön opiskelijoille. Oppaassani on sekä teoreettista tietoa että kokemusperäistä tietoa.

Pyytäisinkin ystävällisesti sinua lukemaan ja arvioimaan ensimmäisen version oppaastani alla olevan arviointilomakkeen avulla. Väittämät 1-6 arvioidaan asteikolla 1-5, jossa 1 tarkoittaa täysin eri mieltä ja 5 tarkoittaa täysin samaa mieltä (2=osittain eri mieltä, 3=en osaa sanoa 4=osittain samaa mieltä). Kysymykset 7., 8. ja 9. ovat avoimia ja niihin voit vastata omin sanoin.

Kiitos ajastasi!

Ystävällisin terveisin

Laura Kokkonen
laura.kokkonen@laurea.fi

Oppaan arviointilomake

Merkitse mielestäsi sopivin vaihtoehto seuraaviin väittämiin 1-6.

1. Oppaan ulkoasu herätti mielenkiintoni.

1	2	3	4	5
täysin eri mieltä				täysin samaa mieltä

2. Opas on kohderyhmää (opiskelijoita) palveleva.

1	2	3	4	5
täysin eri mieltä				täysin samaa mieltä

3. Oppaassa on riittävästi kokemusperäistä tietoa.

1	2	3	4	5
täysin eri mieltä				täysin samaa mieltä

4. Oppaassa on riittävästi tietoa kohdemaasta.

1	2	3	4	5
täysin eri mieltä				täysin samaa mieltä

5. Oppaan teksti on helppolukuista.

1	2	3	4	5
täysin eri mieltä				täysin samaa mieltä

6. Oppaan kuvat ovat mielenkiintoisia.

1	2	3	4	5
täysin eri mieltä				täysin samaa mieltä

(jatkuu seuraavalla sivulla)

Vastaa kysymyksiin 7-9 omin sanoin.

7. Minkälaisen ensivaikutelman sait oppaasta?

8. Mitä jäit kaipaamaan oppaan sisältöön liittyen?

9. Mitä jäit kaipaamaan oppaan ulkoasuun liittyen?